Anders denken over mobilisabel personeel?

MS In het begin van de jaren '70 werd met de inhoud en de strekking van de zg. ,,zwemvesttheorie" voor velen duidelijk dat het mobilisabele deel van onze Koninklijke landmacht allesbehalve als een ondergeschoven kindje mocht worden beschouwd. In 1974 eiste de Defensienota van de toenmalige minister van defensie Vredeling met nadruk de aandacht op voor het mobilisabele deel. De mechanisatie van de vijfde divisie ,,nieuwe stijl", zo luidde het, moest worden gestart. Bedoelde divisie zou — hoewel ,,pas enige dagen na mobilisatie voor alle gevechtstaken inzetbaar", aldus de nota — in nieuwe stijl bijdragen in de vervanging van kwantiteit tegen kwaliteit. De kwaliteit was te danken aan de hoge graad van geoefendheid van het personeel, en aan het gelijkwaardige moderne materieel van het legerkorps. Het zg. RIM-systeem stond daarvoor borg. Inmiddels omvat het mobilisabele deel van de Koninklijke landmacht 55% van de totale oorlogssterkte.

Ruim tien jaar na het verschijnen van de genoemde Defensienota 1974, spreekt generaal Huijser voor de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reserve-Officieren (KVNRO). In die (in dit nummer afgedrukte) lezing spreekt hij de verwachting uit dat in het jaar 2005 de reserveofficier met een mobilisabele functie geen ex-dienstplichtige meer zal zijn, maar een ex-kort-verbandvrijwilliger. Dat heeft het voordeel dat het personeel, voordat het zijn mobilisabele functie gaat vervullen, reeds enkele jaren dezelfde of een soortgelijke functie heeft uitgeoefend bij de parate eenheden.

In dit nummer van de Militaire Spectator staat ook een artikel van luitenant-kolonel Selles. Hij onderstreept voor wat betreft de personele vulling van de oorlogsorganisatie óók het toenemend belang van de ex-kort-verbandvrijwilliger.

Ondanks het feit dat de Defensienota 1984 er weinig woorden aan besteedt, lijkt na ruim tien jaar de aandacht voor het mobilisabele personeel weer toe te nemen. Is dat het gevolg van een normaal cyclisch proces van periodieke aandacht, of is er iets anders aan de hand? De redactie denkt het laatste! Om dat te kunnen beoordelen is het op zijn plaats nader in te gaan op bepaalde ontwikkelingen. Die vormen de achtergrond waartegen beide genoemde artikelen moeten worden begrepen.

Het zal niemand verbazen dat vergaande en complexe technische ontwikkelingen ook in de Koninklijke landmacht zodanige invloed hebben dat reservepersoneel, volgens de traditionele formule ,,gekweekt", steeds minder in staat lijkt deze te volgen. Slechts tegen de (te) hoge prijs van veelvuldige en intensieve bijscholingscursussen en herhalingsoefeningen zou dat nog zijn bij te benen. Het zou echter te gemakkelijk zijn alléén dergelijke ontwikkelingen aan te halen om het zich wijzigende denken over mobilisabel personeel te verantwoorden.

De snelheid waarmee moet worden gereageerd en gewerkt in besluitvormingsprocessen, alsmede bij de uitvoering van bevelen, stijgt. Dit komt voort uit de toegenomen capaciteit van wapensystemen, en vanwege snel wisselende situaties. Nieuwe en complexere wijzen van werken zijn daarvan het resultaat. Dit vereist groter inzicht en ervaring van commandanten en staffunctionarissen dan ooit. De toegenomen afhankelijkheid van techniek, bevoorrading, onderhoud en herstel is in dit kader eveneens een belangrijke ontwikkeling.

Het operationele optreden staat of valt met een ideale ,,mixture" van al deze deelgebieden. Daardoor is er eigenlijk geen gelegenheid bepaalde categorieën eens extra op te vijzelen of te oefenen, zonder dat andere functies daaronder zouden lijden. De wederzijdse verwevenheid van de deelgebieden is daarvoor te groot.

Deze ontwikkelingen waren eigenlijk nog niet

geheel uitgekristalliseerd, toen in het operationele optreden van NAVO-strijdkrachten aan het einde van de jaren '70 het klok-rond-optreden meer aandacht kreeg; dat betekent 24 uur druk op de ketel. Het behoeft geen betoog dat deze conceptie geen kwalitatieve verschillen tussen afwisselend in te zetten eenheden tolereert; in geen enkel opzicht.

De consequenties van klok-rond-optreden liggen vooral in het grotere en continue aanbod van werk. Vooral voertuigen, wapensystemen, technische en tactische voorzieningen mogen slechts uitzonderlijk kort aan de uitvoering van de operationele taak worden onttrokken. Dat deze consequenties het personeel onder hoge mentale en fysieke druk zetten, zal niemand vreemd in de oren klinken. Maar ook de aantallen mensen en middelen zullen moeten stijgen, omdat in ,,ploegendienst'' moet worden gewerkt. Daarvoor moeten in kwaliteit gelijkwaardige teams in commandovoering en andere functies kunnen (blijven) opereren.

Voor mobilisabel personeel, volgens de huidige principes van legervorming ingestroomd, opgeleid en geoefend, lijkt dit steeds moeilijker te worden. Overigens wil daarmee helemaal *niets* ten nadele van het huidige korps reserveofficieren gezegd zijn. Daarover hoort men nagenoeg uitsluitend lovende woorden, en terecht. Aan de uitdagingen en eisen die de nieuwe operationele conceptie aan het functioneren van de Koninklijke landmacht stelt, kan echter met het bestaande mobilisatiesysteem op personeelsgebied nog maar amper worden tegemoetgekomen.

Deze situatie moet tevens worden bezien tegen de achtergrond van de enorme personeelstekorten bij het beroepspersoneel dat voor onbepaalde tijd is aangesteld. Dat heeft moeite genoeg om met de te vervullen functies vertrouwd te raken en om hierin voldoende deskundigheid en ervaring op te doen. Dit geldt mutatis mutandis ook voor de mobilisabele functies. Snelle overplaatsingen, o.m. gedwongen door de tekortsituaties, maar ook in verband met het geplande loopbaanbeleid, zijn daarop eveneens van invloed.

Gedachten om de kwaliteit van functievervulling van mobilisabele eenheden van de Koninklijke landmacht te bevorderen zijn terug te vinden in de artikelen van generaal Huijser en van luitenant-kolonel Selles. In de nabije toekomst zullen die gedachten verdere uitwerking moeten krijgen. Er zijn echter nog meer methoden om kwaliteitsverhoging te bereiken. Intensiever oefenen met behulp van simulatoren is één daarvan. Dank zij de micro-elektronica zijn er bijvoorbeeld de computer-ondersteunende beslissingsspelen. Deze zijn zéér instructief voor de ontwikkeling van operationele kernen van brigade- en bataljonsstaven. Wellicht zijn er nog meer mogelijkheden. Creativiteit en durf om van gebaande paden af te wijken lijken nodig. Voor 55% van onze Koninklijke landmacht, het mobilisabele deel, zijn kwaliteitsverhogende inspanningen alleszins de moeite waard.

KONINKLIJKE VERENIGING TER BEOEFENING VAN DE KRIJGSWETENSCHAP

Op *maandag 18 november 1985* te 19.30 uur houdt de vereniging voor leden en introducé(e)s een bijeenkomst in het Opleidingscentrum Infanterie (OCI), Jan van Nassaukazerne, Oranjelaan 4, Harderwijk, in de filmzaal ,,Kranenburg Noord'', waar door de luitenant-kolonels der cavalerie R. Reitsma en A. Rens een inleiding zal worden gehouden over het onderwerp

Verkenningseenheden, waarheen?

(de inleiders behandelen het onderwerp uit hun eigen invalshoek)

Na de voordracht wordt als gebruikelijk, gelegenheid tot discussie geboden.

Introductie: d.t.v. de secretaris, Ikol W. F. Anthonijsz, Frederikkazerne, gebouw 110, Postbus 90701, 2509 LS Den Haag (tel. tijdens diensturen (070) 16 68 99).